

Ed.

495. Nefndarálit

[210. mál]

um frv. til l. um breyt. á lögum nr. 70 28. apríl 1962, um tekjuskatt og eignarskatt.

Frá minni hl. fjárhagsnefndar.

Í upphafi ferils síns boðaði núverandi ríkisstjórn nýja stefnu í skattamálum. Óbeinir neytluskattar skyldu í vaxandi mæli koma í stað beinna skatta. Í stað stórfelldrar hækkunar á óbeinum sköttum lofaði ríkisstjórnin að lækka tekjuskatt og afnema hann með öllu á þurftartekjum.

Hækkun óbeinu skattanna lét ekki standa á sér, og það gerðu breytingar á tekju-skattslöggjöfinni raunar ekki heldur, því að í apríl 1960 voru samþykkt lög nr. 18 1960, um breytingar á lögnum um tekju- og eignarskatt, og var þá lögleiddur sá persónufrádráttur, sem enn er í gildi: 50 000 kr. fyrir einstakling, 70 000 kr. fyrir hjón og 10 000 kr. fyrir hvert barn innan 16 ára. Lög þessi tóku gildi svo snemma á árinu 1960, að þeim var beitt við álagningu á tekjur ársins 1959, en það ár voru meðaltekjur verka-, sjó- og iðnaðarmanna samkv. úrtaki hagstofunnar 74 900 kr. Framfærsluvísitalan var, þegar lögín voru sett, 104, en vísitala vöru og þjónustu var 106.

Með lögum nr. 18 frá apríl 1960 ákvað Alþingi einnig skattstigann fyrir persónulegan tekjuskatt, og síðan hefur Alþingi ekki endurskoðað álagningarreglurnar. En óðaverðbólgan hefur gerbreytt öllum þessum reglum, sem Alþingi setti, og afskræmt þær. Um leið og krónurnar rýrna, fjölga þeim, og hafi þurftartekjur fyrir 4—5 árum verið lítið hærrí en persónufrádrátturinn, þá eru þurftartekjur nú í allháu þrepi skattstigans. Þannig hefur óðaverðbólgan skapað ástand í skattamálum, sem er ekki í samræmi við vilja Alþingis, eins og hann kom síðast fram í apríl 1960.

Þegar ákvæði þessa frv. eru metin, verða þau því ekki borin saman við það ástand, sem nú ríkir og óðaverðbólgan hefur skapað, heldur við það, sem Alþingi ákvað, þegar núgildandi lög voru sett.

Árið 1962 voru meðaltekjur samkv. úrtakinu 103 600 kr., og með tilliti til þeirra launahækkana og aflabragða, sem urðu á s. l. ári, eru þær sjálfsagt varlega áætlaðar 115 000 kr. árið 1963 og hafa því hækkað um 53.4%, síðan núv. persónufrádrætti var fyrst beitt. Vísitala framfærslukostnaðar er nú 161 og hefur hækkað um 54.8%, síðan persónufrádrátturinn var ákveðinn með lögum, og vísitala vöru og þjónustu er nú 184 og hefur hækkað um 73.6%.

Tilgangur þessa frv. er sagður vera fyrst og fremst sá að leiðrétta persónufrádráttinn í samræmi við breytt verðgildi peninga. Væri það ætlunin, er ljóst af því, sem að framan er sagt, að hann hefði átt að hækka um a. m. k. 55%, ef ekki 74%, eftir því, hvora vísitöluna menn vilja miða við. En frv. gerir ráð fyrir að hækka hann um 30%, og yrði hann því nú allmiklu lægri í hlutfalli við tekjur og verðlag en seinast þegar hann var ákveðinn. Í þessu er því raunverulega fólgin veruleg aukning beinu skattanna umfram það, sem Alþingi gerði ráð fyrir seinast, þegar það setti reglur um þetta efni.

En það er meira í þessu frv. en þetta. Samkv. 5. gr. þess er skattabyrðin þyngd enn meir, einkum á hinum betri miðlungstekjum. Í þeirri grein er gert ráð fyrir að lögleiða nýjan skattstiga. Þessi nýi skattstigi er þannig, að öll stighækkun skattaprósentsunnar er tekin út á fyrstu 50 000 krónum skattskyldra tekna í stað 90 000 króna áður, þannig að samkv. þessu hafa menn náð hámarkstekjuskattsprósentu með skattskyldar tekjur yfir 50 000 kr. í stað 90 000 kr. áður.

Þetta kemur harðast niður á þeim, sem hafa miðlungstekjur, þ. e. fremur lágur skattskyldar tekjur, en er framhald þeirrar stefnu, sem komið hefur fram við fyrri skattabreytingar núv. ríkisstjórnar, að hlífa þeim tekjuhæstu.

Eftirfarandi tafla sýnir áhrif nýja skattstigans, ef að lögum yrði:

Hækkun tekjuskatts miðað við skattskyldar tekjur samkv. frumvarpinu.

Skattskyldar tekjur:	Tekjuskattur skv. gild. lögum	Tekjusk. skv. frv.	Hækkun %
10 000 kr.	500 kr.	1 000 kr.	100%
30 000 —	2 500 —	3 000 —	20%
50 000 —	5 500 —	7 000 —	27%
70 000 —	9 500 —	13 000 —	37%
90 000 —	14 500 —	19 000 —	31%
110 000 —	20 500 —	25 000 —	22%
130 000 —	26 500 —	31 000 —	17%
150 000 —	32 500 —	37 000 —	14%
200 000 —	47 500 —	52 000 —	9%
250 000 —	62 500 —	67 000 —	7%

Í þessu er fólgin mjög veruleg breyting í rangláta átt, alveg sérstaklega þegar á það er litið, að launamismunur í landinu hefur aukizt á undanförunum árum og er því sízt ástæða til að ivilna þeim tekjuhæstu sérstaklega nú. Á þessa breytingu verður því ekki með neinu móti fallizt, og berum við því fram breytingartillögu um, að 5. gr. falli niður, svo að núgildandi skattstigi haldi gildi sínu. Vonum við, að h. þm. geti fallizt á þetta sem algert sanngirnismál.

Þó að þessi breytingartillaga yrði samþykkt, er samt um að ræða aukningu beinu skattanna miðað við þann grundvöll, sem lagður var með skattalagasetningunni árið 1960, sökum þess, hvað persónufrádrátturinn hækkar litið, eins og gerð er grein fyrir hér að framan. Þessi breyting beinu skattanna er vitanlega fráhrarfr frá þeirri skattastefnu stjórnarinnar, sem lýst var í upphafi þessa máls, og munum við ekki gera athugasemdir við það í sjálfu sér, en munum í þess stað fylgja því eftir, að þessari aukningu beinu skattanna fylgi a. m. k. tilsvarendi lækkun óbeinu skattanna, og helst miklu meiri, með tilliti til þess, hvað heildarskattabyrðin er nú orðin þjóðinni óbærilega þung.

Á hinn bóginn er það alveg óviðunandi, að óðadýrtíðin, sem ríkisstjórnin sýnir enga viðleitni til að hafa hemil á, rýri sífellt persónufrádráttinn og raski þannig þeim skattstiga, sem Alþingi hefur ákveðið, eins og gerzt hefur undanfarin ár. Það er ekki heldur hollt að gera dýrtíðina að eins konar tekjulind fyrir ríkissjóð með því að láta gjaldendur sjálfkrafa færast upp í hærri þrep skattstigans, eftir því sem dýrtíðin rýrir þær krónur, sem þeir fá laun sín greidd í. Þess vegna leggjum við til, að raungildi persónufrádráttarins verði betur tryggt með því að tengja hann verðlaginu, leggjum til, að hann breytist í hlutfalli við framfærsluvisitölu.

Þegar ríkisstjórnin boðaði á árunum þá skattstefnu, sem lagði höfuðáherzlu á innheimtu óbeinna skatta, var aðalröksemdin sú, að vegna þess, hvað mikil brögð væru að skattsvikum, kæmu beinu skattarnir óréttlátlega niður. Framsóknarmenn lögðu þá til, að hert væri á eftirliti með skattframtölum. Nú um leið og ríkisstjórnin ætlar að auka beinu skattana á ný, virðist hún einnig komin á þá skoðun, að herða þurfi eftirlitið, og er ekki nema gott um það að segja. Í frv. þessu eru ýmis ákvæði, sem lúta að því að auka þetta eftirlit og viðurlög við brotum. Vald ríkisskattstjóra er aukið og sett upp við embætti hans sérstök rannsóknardeild. Óþarfir virðist okkur þó í þessu sambandi að stytta kærufresti svo sem gert er ráð fyrir í 9. og 10. gr. frv. og rýra með því rétt þeirra, sem að ósekju kunna að verða fyrir órétti af hálfu skattayfirvalda.

Við mælum með samþykkt frv. með þeim breytingum, sem við flytjum tillögur um á sérstöku þingskjali.

Alþingi, 24. apríl 1964.

Helgi Bergs, Karl Kristjánsson.
frsm.